

Landsting och regioner
Ekonomidirektörer Lt
Budgetdirektörer Lt
Redovisningsdirektörer Lt
Finansdirektörer Lt
Landstingsekonomer

Planeringsförutsättningar för åren 2013–2017

I detta EkonomiNytt presenterar vi:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Preliminärt taxeringsutfall september
- Löne- och prisförändring för landsting
- Statsbidrag för kvalitetssäker och effektiv sjukskrivningsprocess

Jämfört med den prognos vi presenterade i augusti är utvecklingen 2012 nedreviderad till följd av att det preliminära taxeringsutfall som presenterats i september indikerar ett lägre utfall än tidigare uppgifter. År 2014 är nedreviderat på grund av förslaget om höjt grundavdrag för personer som fyllt 65 år. För övriga år har utvecklingen justerats upp.

Svensk ekonomi tar bättre fart

Under våren och sommaren har svensk ekonomi utvecklats fortsatt svagt. I omvärlden har utvecklingen varit splittrad. Till det positiva hör att euroländerna som helhet återigen visar tillväxt. Glädjande är också att förhoppningarna om framtiden överlag har stärkts. Vi bedömer att konjunkturläget i Sverige gradvis förbättras under hösten och vintern. Den återhämtning som sker är emellertid inte särskilt stark. Sveriges BNP växer i år med 0,8 procent och nästa år med 2,7 procent.

Läget på den svenska arbetsmarknaden börjar förbättras först en bit in på nästa år. Arbetslösheten sjunker under loppet av 2014 från 8 procent till ner strax under 7,5 procent. Det fortsatt svaga arbetsmarknadsläget i kombination med en fortsatt stark krona håller tillbaka pris- och löneutvecklingen. Löneökningarna fortsätter ligga strax under 3 procent.

Det låga inflationstrycket begränsar skatteunderlagets tillväxt. I reala termer, dvs. efter avdrag för pris- och löneökningar, är däremot skatteunderlagets tillväxt fortsatt stark i år. Nästa år begränsas tillväxten av sänkta pensioner.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin
Procentuell förändring om inte annat anges

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
BNP*	2,9	1,3	0,8	2,7	3,6	3,8	2,8
Sysselsättning, timmar*	2,0	0,7	0,2	0,5	1,6	1,9	0,9
Öppen arbetslöshet, nivå	7,8	8,0	8,1	7,7	7,1	6,6	6,5
Timlön, nationalräkenskaperna	3,2	2,8	2,4	2,9	3,2	3,6	4,0
Timlön, konjunkturlönestatistiken	2,5	3,0	2,7	2,9	3,1	3,6	4,0
Konsumentpris, KPIX	1,1	1,1	0,6	1,0	1,4	1,7	1,7
Konsumentpris, KPI	3,0	0,9	0,1	1,3	2,4	2,8	2,8
Realt skatteunderlag**	2,4	2,0	1,7	1,0	2,3	2,5	1,7

*Kalenderkorrigerad utveckling.

** Korrigerat för regeländringar

Åren 2015–2016 växer skatteunderlaget med drygt 2 procent per år i reala termer. Den starka tillväxten är framförallt ett resultat av den återhämtning som beräknas ske på arbetsmarknaden. Åren 2015 och 2016 växer sysselsättningen med 1,5 till 2 procent. Tillväxten i svensk ekonomi kan till stor del återföras på inhemsk efterfrågan – såväl konsumtionen som investeringarna växer snabbt. En viss återhämtning sker också internationellt, men tillväxten på viktiga svenska exportmarknader som t.ex. euroområdet bedöms även fortsättningsvis bli svagare än tillväxten i Sverige.

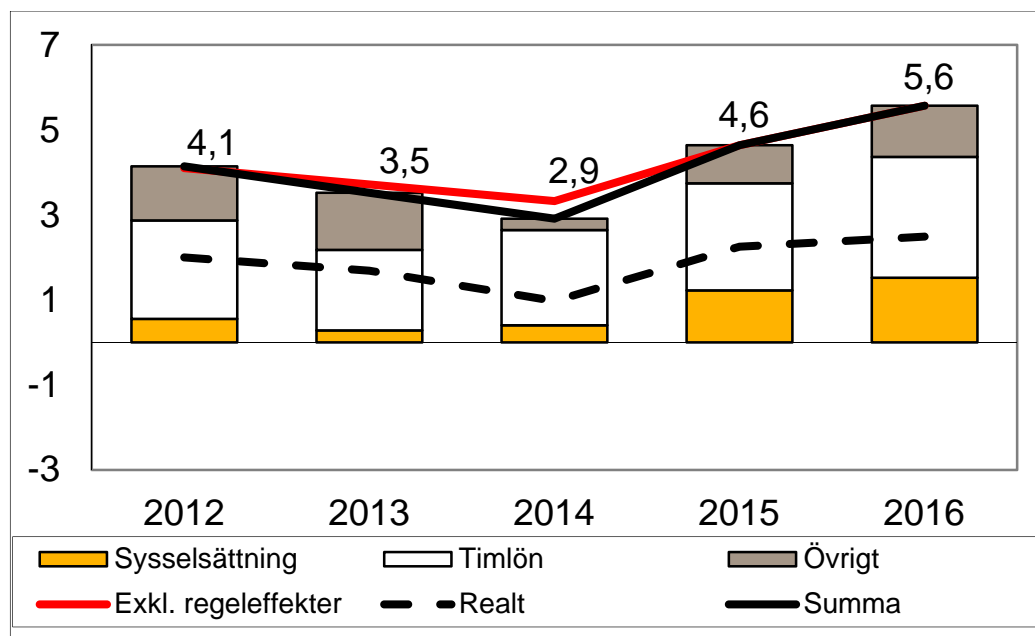
Den fortsatta lågkonjunkturen innebär att priser och löner utvecklas långsammare än normalt. Men i takt med att resursutnyttjandet stiger ökar också pris- och löneökningstakten. I år och nästa år ökar timlönerna med knappt 3 procent för att sedan öka med 4,0 procent år 2017 – ett år då den svenska ekonomin återfått konjunkturrell balans. Den underliggande inflationen (KPIX) stiger samtidigt från 0,6 till 1,7 procent.

Bättre skatteunderlagstillväxt när sysselsättningen tar fart

Det preliminära taxeringsutfall för inkomståret 2012 som Skatteverket publicerade den 4 september indikerar en mindre ökning av skatteunderlaget år 2012 än augustiutfallet. Eftersom septemberutfallet sannolikt är mer rättvisande än det preliminära utfall som publicerades i augusti har vi reviderat ner prognosen för 2012 med 0,1 procentenhet till 4,1 procent. Skatteunderlagsprognosen för åren 2013–2017 bygger på den samhällsekonomiska bild som beskrivs i Ekonomirapporten. Oktober 2013 och som sammanfattas under rubriken ”Svensk ekonomi tar bättre fart” här ovan.

År 2012 växte skatteunderlaget marginellt mer än genomsnittet för perioden 2001–2012, som kan sägas omfatta en hel konjunkturcykel (diagram 1). I år väntas ökningstakten falla till följd av dålig fart på arbetsmarknaden, vilket innebär mindre tillskott från lönesumman. Nästa år räknar vi med att skatteunderlagstillväxten avtar ytterligare trots att antalet arbetade timmar väntas stiga ungefär som i år och lönehöjningarna bli större. Det förklaras av att den automatiska balanseringen av allmänna pensioner håller tillbaka pensionsinkomsterna. Därefter ger konjunkturåterhämtningen fart åt sysselsättning och lönehöjningar samtidigt som pensionsinkomsterna stiger snabbare. Det leder till att skatteunderlaget växer i ungefär samma takt som i slutet av förra konjunkturuppgången, 2007–2008.

Diagram 1. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter
Procent respektive procentenheter

Förändringar jämfört med förra prognosen

Jämfört med den prognos vi presenterade i augusti (se EkonomiNytt nr 12/13) är utvecklingen 2012 och 2014 nedreviderad medan utvecklingen 2013, 2015 och 2016 justerats upp (tabell 2).

Som nämns ovan är skälet till nedrevideringen av 2012 att det preliminära taxeringsutfall som presenterats i september indikerar ett lägre utfall än tidigare uppgifter. Orsaken till att vi nu förutser mindre ökning av skatteunderlaget år 2014 är att förslaget till höjt grundavdrag för personer som fyllt 65 år, som presenterades i budgetpropositionen för 2014, beräknas minska skatteunderlaget med 0,4 procent. Övriga förändringar förklaras i huvudsak av att lönehöjningarna innevarande år nu ser ut att bli lite större än vi tidigare räknat med samt att budgetpropositionens förslag om ett femte jobbskatteavdrag väntas ha en positiv effekt på arbetade timmar.

Tabell 2. Olika skatteunderlagsprognoser
Procentuell förändring

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2012–2017
SKL, okt 2013	4,1	3,5	2,9	4,6	5,6	5,0	28,7
Reg, sep 2013	4,3	3,9	2,7	4,4	5,2	5,1	28,5
ESV, sep 2013	4,4	3,5	3,3	4,1	4,9	4,7	27,6
SKL, aug 2013	4,2	3,3	3,2	4,5	5,3		

Vid regeringssammanträdet den 19 augusti fastställdes regeringens septemberprognos för 2013 och 2014 som uppräkningsfaktorer för utbetalning av preliminär skatt.

Ekonomistyrningsverkets (ESV) septemberprognospublicerades före budgetpropositionen. Regeringens förslag om ytterligare höjning av grundavdraget för personer som fyllt 65 år från och med år 2014 har alltså inte kunnat beaktas i ESV:s prognos.

Jämförelse med regeringens och ESV:s prognos

Regeringens och Ekonomistyrningsverkets (ESV) har en mer optimistisk syn än SKL på skatteunderlaget 2012. Det förklaras sannolikt av att de inte kunnat beakta det preliminära taxeringsutfall som publicerats i september.

Den viktigaste förklaringen till att regeringen förutser högre skatteunderlagstillväxt än SKL år 2013 är att regeringen utgår från större timlöneökning. För åren därefter visar SKL:s prognos starkare skatteunderlagstillväxt än regeringens. Det förklaras främst av att SKL utgår från att arbetsmarknaden åter är i balans år 2016, medan regeringen tror det dröjer till 2017. Det innebär en mer positiv utveckling på arbetsmarknaden i SKL:s prognos än i regeringens 2015–2016, med större ökning av såväl arbetade timmar som löner.

Att ESV förutser större ökning av skatteunderlaget än SKL år 2014 beror i huvudsak på att ESV presenterade sin prognos innan regeringens förslag om ytterligare höjning av grundavdragen för personer över 65 år var känt. Även ESV utgår från att arbetsmarknaden åter är i balans år 2017. Åren 2015–2016 prognostiserar ESV mindre sysselsättningsökning och lägre lönehöjningar än SKL men även långsammare ökning av pensionsinkomsterna, vilket resulterar i lägre skatteunderlagstillväxt.

Slutavräkningar 2012–2014

Slutavräkning 2012

Enligt Rådet för kommunal redovisning, Rekommendation 4:2, ska det bokas upp en preliminär avräkning för innevarande års skatteintäkter i bokslutet. Avräkningen ska enligt rekommendationen beräknas utifrån SKL:s skatteunderlagsprognos i december.

Regeringen fastställde uppräkningsfaktorerna för 2011 och 2012 till 2,3 respektive 3,3 procent i *Budgetpropositionen för 2012*. Slutligt utfall för 2011 blev 3,0 och vår prognos i december visade på en ökning av skatteunderlaget med 3,9 procent för 2012. Med den bedömningen uppgick rekommenderad uppbokning i bokslut 2012 till 270 kronor per invånare den 1.11.2011.

SKL:s reviderade prognos enligt detta cirkulär visar en ökning av skatteunderlaget med 4,1 procent för 2012. Med denna högre uppräkningsfaktor uppgår prognosen för avräkning 2012 till 307 kronor, vilket medför en korrigeringsfaktor på 37 kronor per invånare 1.11.2011 jämfört med bokslut 2012. Jämfört med vår augustiprognos (EkonomiNytt12/13) är det en minskning med 21 kronor.

Slutavräkning 2013

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2012 och 2013 uppgår till 4,1 procent för båda åren, enligt *Budgetpropositionen för 2013*. Uppräkningsfaktorerna innebär en högre uppräkningsfaktor än förbundets prognos. Detta gör att vår prognos på slutavräkningen 2013 blir negativ med -116 kr per invånare den 1.11.2012. Jämfört med vår prognos i augusti (EkonomiNytt12/13) är det en förbättring med 21 kronor.

Slutavräkning 2014

Regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för 2013 och 2014 uppgår till 3,9 respektive 2,7 procent, enligt *Budgetpropositionen för 2014*. Uppräkningsfaktorerna innebär en högre uppräkningsfaktor än förbundets prognos. Regeringens högre bedömning gör att vår prognos på slutavräkningen 2014 blir negativ med -31 kr per invånare den 1.11.2013.

Disponering av resultatutjämningsreserven

Enligt kommunallagen får från och med år 2013 medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. När detta får göras måste framgå av de egna riktlinjerna för god ekonomisk hushållning. Ett sätt att avgöra om RUR får disponeras är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet understiger genomsnittet, dvs för åren 2013 och 2014 med nuvarande prognos. En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka ett negativt balanskravsresultat.¹

Tabell 3. Rikets underliggande skatteunderlagsutveckling; tioårigt genomsnitt samt årlig utveckling
Förändring i procent per år

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Snitt 10 år	3,8	3,8	3,9	3,9	4,0	4,1
Årlig	4,1	3,7	3,3	4,6	5,6	5,0
Differens	0,3	-0,1	-0,6	0,7	1,6	0,9

¹ Se *RUR i praktiken*, SKL 2013, www.skl.se. Klicka på Ämnen, Ekonomi, God ekonomisk hushållning.

Preliminärt taxeringsutfall september

Som nämndes i avsnittet för skatteunderlagsprognosen har skatteverket sammanställt september månads preliminära utfall över beskattningsbar förvärvsinkomst fört inkomståret 2012 (taxeringsår 2013). Utfallet finns att hämta på Skatteverkets webbplats:

<http://www.skatteverket.se/foretagorganisationer/formyndigheterkommuner/taxeringsutfallet/laddanertaxeringsutfallet.4.5098f9104ec1b57328000205.html>

Löne- och prisförändring för landsting

Dessa beräkningar bygger på den bild av samhällsekonomin som presenteras ovan. Vi räknar med samma löneutveckling i landstingen som för hela arbetsmarknaden. Revideringarna jämfört med vår förra prognos (EkonomiNytt 12/13) är relativt små.

I 2014 års budgetproposition (2013/14:1) föreslår regeringen ändrade nivåer för de lagstadgade arbetsgivargifterna för ungdomar. Effekten på landstingens kostnader är svårbedömd och det handlar dessutom om lite pengar. Vi inkluderar därför inte ändringen i våra beräkningar.

Avtalspensionerna bedöms bli något dyrare i år än tidigare beräknat. Detta leder till en upprevidering av priset för socialavgifter 2013 samtidigt som jämförelsen med nästa år också påverkas. År 2014 blir därför utvecklingen för socialavgifter lägre än den annars skulle blivit.

Vi räknar med fallande läkemedelspriser under hela perioden. I år har vi fortfarande stora effekter av 2012 års patentutgångar. Vi antar att den överenskommelse som staten har tecknat med Läkemedelsindustriföreningen, om en sänkning av priserna på förmånsläkemedel godkända 1998 eller tidigare, kommer att realiseras.

Prisökningarna tar fart i takt med återhämtningen i samhällsekonomin. År 2017 är prisökningarna upp i cirka 3 procent.

Tabell 4. Prognos för LPIK
Årlig procentuell förändring

	2013	2014	2015	2016	2017
LPIK inkl. läkemedel	1,6	2,1	1,6	2,7	2,9
– Timlön	2,5	2,7	2,9	3,4	3,8
– Socialavgifter	3,4	4,3	0,5	4,3	3,8
– Läkemedel	-2,0	-2,2	-1,1	-1,0	-0,8
– Förbrukning	0,5	1,5	1,8	2,2	2,3
LPIK exkl. läkemedel	2,1	2,7	2,0	3,2	3,4

Notera att vi här publicerar både prisindex med kvalitetsjusterade löner för landsting (LPIK) som används i SKL:s egna beräkningar och analyser och LPI. Det är endast sättet att beräkna löneförändringarna som skiljer de båda prisindexen åt. I LPIK ska varken förskjutningar i yrkessammansättning eller ålderssammansättning påverka lönepriset.

**Tabell 5. Prognos för Landstingsprisindex, LPI
Årlig procentuell förändring**

	2013	2014	2015	2016	2017
Landstingsprisindex inkl. läkemedel	1,7	2,2	1,8	2,8	3,0
– Timlön	2,7	2,9	3,1	3,6	4,0
– Socialavgifter	3,6	4,5	0,7	4,5	4,0
Landstingsprisindex exkl. läkemedel	2,3	2,9	2,2	3,4	3,5

Statsbidrag för en kvalitetssäker och effektiv sjukskrivningsprocess

Enligt en överenskommelse mellan regeringen och förbundet (se www.skl.se/ sjukskrivningar samt EkonomiNytt 04/13) ska 230,8 miljoner kronor av den så kallade sjukskrivningsmiljarden fördelas mellan landstingen i enlighet med hur antalet sjukpenningdagar i sjukfall upp till 2,5 år förändras mellan åren 2012 och 2013.

Denna del fördelas mellan landstingen i enlighet med hur antalet sjukpenningdagar i sjukfall upp till 2,5 år utvecklas i landstinget jämfört med det landsting som visar minst gynnsam utveckling. Beloppet minskas om antalet nybeviljade sjuk- och aktivitetsersättningar (SA) ökar. Det är mycket svårt att göra en landstingsvis prognos på hur mycket antalet sjukpenningdagar för sjukskrivningsperioder upp till 2,5 år kommer att utvecklas. Träffsäkerheten i en sådan prognos kan inte väntas bli särskilt god. Därför gör förbundet inte någon prognos. I stället redovisar vi i tabell BL2 hur stort belopp som tillfaller respektive landsting om förändringen av antalet sjukpenningdagar mellan helåren 2012 och 2013 procentuellt sett blir samma som mellan årets första åtta månader de båda åren. Detta är inte någon prognos utan endast ett beräkningsantagande.

Tabell 6. Bidrag för insatser för kvalitetssäker och effektiv sjukskrivningsprocess 2013 till respektive landsting, om sjukfrånvaron och nybeviljade sjuk- och aktivitetsersättningar följer samma mönster under resten av 2013 som januari–augusti
Miljoner kronor

Landsting	Sjukpenningdagar 2012	Förändring av sjukpenningdagar 2013	Andel av bidrag	Bidrag Mnkr
Stockholms län	8 320 730	10,5 %	21,4 %	49,4
Uppsala län	1 506 933	6,0 %	6,2 %	14,3
Södermanlands län	1 088 965	17,1 %	0,4 %	0,9
Östergötlands län	1 596 912	8,7 %	5,1 %	11,7
Jönköpings län	1 397 886	12,7 %	2,6 %	5,9
Kronobergs län	788 686	9,6 %	2,3 %	5,2
Kalmar län	988 771	8,9 %	3,1 %	7,1
Gotlands län	218 716	17,1 %	0,1 %	0,2
Blekinge län	575 556	9,0 %	1,8 %	4,1
Skåne län	4 535 202	13,8 %	6,6 %	15,3
Hallands län	1 197 547	10,0 %	3,3 %	7,6
V:a Götalands län	7 191 817	11,9 %	15,1 %	34,8
Värmlands län	1 071 568	12,3 %	2,1 %	4,9
Örebro län	1 352 336	5,6 %	5,7 %	13,2
Västmanlands län	1 111 593	7,9 %	3,9 %	8,9
Dalarnas län	1 202 956	8,6 %	3,9 %	8,9
Gävleborgs län	1 175 593	15,7 %	1,0 %	2,3
Västernorrlands län	1 145 305	2,0 %	6,2 %	14,4
Jämtlands län	674 365	6,1 %	2,7 %	6,3
Västerbottens län	1 174 018	10,4 %	3,1 %	7,1
Norrbottnens län	1 028 316	7,7 %	3,6 %	8,4
Hela landet	39 343 767	10,6 %	100,0 %	230,8

**Inklusive eventuella effekter av nybeviljade SA. Under januari–augusti 2013 ökade antalet nybeviljade SA i fjorton landsting jämfört med motsvarande period 2012.*

I tabell 6 ovan redovisas förändringen av antalet sjukpenningdagar inklusive effekten av att antalet nybeviljade SA också ökat. Under årets första åtta månader uppgick förändringen av antalet sjukpenningdagar (i sjukfall av de längder som ligger till grund för statsbidragsberäkningen) exklusive effekten av nybeviljade SA till en ökning med 9,3 procent.

I budgetpropositionen föreslog regeringen att den så kallade sjukskrivningsmiljarden ska finnas kvar, men att anslaget Bidrag för en kvalitetssäker och effektiv sjukskrivningsprocess upphör (se EkonomiNytt 13/13). Sjukskrivningsmiljarden föreslås i stället ingå i anslaget Bidrag för sjukskrivningsprocessen.

I övrigt gäller följande förutsättningar

I samband med varje uppdatering av våra beräkningar publiceras ”Prognosunderlag Lt 2013–2017” på vår webbplats via nedanstående länk:

www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx

Genom att i Excelfilen skriva in den egna läns-koden, får man beräkningar och bakgrundsuppgifter för sitt landsting.

I prognosunderlaget redovisas beräkningar per landsting av skatter och statsbidrag för åren 2013–2017. Från och med det år ett bidrag övergår från att vara riktat till att bli generellt inordnas motsvarande belopp i prognosunderlaget. På vår webbplats finns en tabell som innehåller vissa riktade statsbidrag samt regleringar av anslaget för kommunalekonomisk utjämning. Av tabellen framgår om och när vissa specifika bidrag ingår i prognosen eller inte. Tabellen återfinns via rubriken Ämnen, Ekonomi, Budget och planering, Statsbidrag, eller via nedanstående länk:

http://www.skl.se/vi_arbetar_med/ekonomi/budget_och_planering/specificering_vissa_statsbidrag

Uppdatering av modellen ”Skatter & bidrag”

Obs. att det är den nya versionen av modellen ”Skatter & bidrag”, som skickades ut den 1 oktober, som ska uppdateras.

I den modellen (SoB-Lt-14-13nyttförslag) står det på administrationsbladet att kostnadsutjämning 2013 uppdaterades i samband med EkonomiNytt 14/13. Det var naturligtvis år 2014 som uppdaterades, vilket framgår av cellhänvisningarna! För landsting som vill ändra på administrationsbladet är lösenordet ”landsting”.

Landsting som använder den nya modellen Skatter & bidrag, kan ladda ner filen för förenklad uppdatering:

Uppdateringsfil-15-13nyttförslag.xls

från vår webbplats via rubriken Ämnen, Ekonomi, Budget och planering, Skatter & bidrag Lt. Följ sedan instruktionerna i filen, eller manualen, för att uppdatera modellen efter förutsättningarna i detta EkonomiNytt.

Skillnader jämfört med förra beräkningen (EkonomiNytt 14/13) beror på:

- Ny skatteunderlagsprognos

Beräkningarna bygger i övrigt på 2013 års skattesatser samt att befolkningen i varje landsting utvecklas i takt med riksprognosen men med hänsyn till historisk trend.

Tidpunkter under 2013

Fler tidpunkter finns på vår webbplats via rubriken Ämnen, Ekonomi, Ekonomikalendern.

10 okt	Skatteverket presenterar preliminärt taxeringsutfall.
12 nov	Bokslutsdagen i Malmö
14 nov	Bokslutsdagen i Stockholm
19 nov	Skatteverket presenterar slutligt taxeringsutfall.
19–21 nov	Kvalitetsmässan i Göteborg
22 nov	Bokslutsdagen i Göteborg
28 nov	Bokslutsdagen i Umeå
dec	Vi publicerar definitiva uppgifter om PO-pålägg för år 2014. Vi presenterar internräntan för 2014.
prel 17 dec	Cirkulär om Omsorgsprisindex (OPI) och vårdprisindex (VPI)
19 dec	Vi presenterar ny skatteunderlagsprognos och MakroNytt 3/2013.
slutet av dec	Vi publicerar cirkulär och EkonomiNytt om redovisningsfrågor 2014.

Gör som 300 andra landstingsekonomer: Prenumerera gärna på nyheter från www.skl.se, området Ekonomi och statistik. Under vårt område Ekonomi (under Ämnen) finns de senaste uppdaterade EkonomiNytten tillgängliga och där presenteras löpande nyheter mellan EkonomiNytten.

Frågor om detta EkonomiNytt kan ställas till Mona Fridell (modellen Skatter & bidrag) 08-452 79 10, Bo Legerius (skatteunderlaget och statsbidrag för minskad sjukfrånvaro) 08-452 77 34, Per-Lennart Börjesson (makroekonomi) 08-452 77 55, Jonas Eriksson (landstingsprisindex) 08-452 77 79. Alla kan nås via e-post på mönstret: fornamn.efternamn@skl.se.

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING
Sektionen för ekonomisk analys

Annika Wallenskog

Mona Fridell

Bilaga

”Prognosunderlag-Lt-2013-2017-15-13.xls”, finns på vår webbplats via följande länk: www.skl.se/web/Skatteunderlagsprognos.aspx